

Här föddes den moderna staden

I Florens skapades revolutionerande byggnadsverk

Den italienska renessansen är ursprunget till mycket av dagens moderna byggnadstekniker. I Florens arbetade arkitekter, målare och skulptörer som Brunelleschi, Michelangelo, Vasari och Leonardo da Vinci och tog fram tekniker som skulle komma att revolutionera byggnadskonsten.

VÄRLDENS BYGGNADER

Vissa städer ombildar ständigt sin identitet under århundradenas lopp genom att ändra sin arkitektur, sin styrelseform, sin religion och ibland till och med sitt namn. Andra städer förblir evigt förknippade med en särskild epoks historia, kultur och anda.

Ingen stad håller sig så envist fast vid en viss historisk period som Florens bland Toscanas kullar. Florens är och förblir en renessansstad, Dantes och Machiavellis stad, Leonardo da Vincis och Michelangelos och inte minst Medicéernas stad.

Florens hade existerat i århundraden före renessansen och har fortsatt att finnas till i

århundraden efteråt, men dess hjärta och yttre tillhör fortfarande oförfälskat renessansen. Stadens förnäma byggnader och minnesmärken blev till under den perioden, en tid när dess största arkitekter, målare, bildhuggare, skulptörer och författare var verksamma. Mycket av dagens moderna byggnadstekniker har sitt ursprung i renessansen i allmänhet och Florens i synnerhet.

Miljoner vallfärdar hit

Tillsammans med andra förmögna släkter i Florens finansierade Medicéerna ett väldigt återuppvaknande i den lärda världen och senare också inom arkitekturen, bildhuggarkonsten och måleriet. I dag vallfärdar miljoners resenärer från hela världen till Florens för att uppleva staden och betyga renessansen sin vördnad.

Il Duomos nygotiska marmorfasad tillkom först 1887. Till höger skymtar den 85 meter höga k Campanien.

Alla gör samma rundtur för att beundra domkyrkan, besöka konstgalleriet Uffizierna, besöka konstkademien och förundra sig över Michelangelos David.

Började som en räknemetod

Men renessansen började inte som en rörelse av konstnärer och författare utan som ett praktiskt matematiskt återuppvaknande för att hjälpa bankörer och köpmän att utföra de allt mer komplicerade uppgifterna att omvandla valutor, beräkna räntor och fastställa vinst och förlust.

När Leonardo Fibonacci, även kallad Leonardo Pisano efter sin födelsestad Pisa, år 1202 introducerade de arabiska siffrorna i Europa (i verkligheten hade araberna övertagit siffrorna från Indien) revolutionerades inte bara affärslivet utan även byggnadskonsten. Nu underlättades arbetet med att göra geometriska beräkningar avsevärt.

Ett av Florens många universalgenier under renessansen var arkitekten Filippo Brunelleschi (1377-1446), "upptäckaren" av centralperspektivet och mannen bakom domkyrkans väldiga kupol. Il Duomo, eller Santa Maria del Fiore som domkyrkan egentligen heter, är en av kristenhetens största kyrkor. Byggnadsarbetena påbörjades 1296 och 1436 var kupolen fullbordad. Det dröjde dock ända till 1887 innan den nygotiska marmorfasaden var färdig.

Självbärande kupol

Brunelleschis banbrytande insats var historiens största kupol utan traditionellt stöd. När man klättrar de 463 stegen upp till toppen kan man se att det inre skalet fungerar som stöd för stockarna som bär upp ytterväggen. Tegelstenar av olika storlek passades in i ett fiskbensmönster och stödde varandra, en teknik som Brunelleschi hade kopierat från Pantheon i Rom.

Arkitekturhistoriskt började renessanspalatsens storhetstid i Florens kring mitten av 1400-talet. De avsevärt tilltagande förmögenheterna verkar alltmot ha väckt begäret och behovet hos stadens välbärgade bankörer och köpmän att uppföra boningshus av betydande storlek. Arkitekterna som anlätades för

dessa byggnadsverk hörde till samtidens mest framstående talanger och de gav inte bara staden Florens ett nytt utseende utan de verkade även långt utanför stadens gränser.

Under andra hälften av 1400-talet hade byggnadshysterin nått sin höjdpunkt: bara mellan åren 1450 och 1478 uppfördes ett 30-tal palats.

Tillsammans med Palazzo Pitti på floden Arnos södra sida är Palazzo Strozzi Florens största palats. Beläget vid det exklusiva shoppingstråket via de Tornabuoni i västra stadskärnan ger huset med sin fasad bestående av enorma kvaderstenar ett massigt intryck. 15 hus revs för att skapa tillräckligt med utrymme. Palatset byggdes av den förmögne bankieren Filippo Strozzi, men han dog 1491, två år efter det att grundstenen var lagd.

Tre arkitekter gick åt

Byggnaden var inte färdigställd förrän 1536 och tre stora arkitekter deltog, Giuliano da Sangallo, Benedetto da Malano och Simone del Pollaiuolo (också kallad Cronaca). Den vackra borggården har tyvärr förstörts av en stor brandstege av järn som sattes dit när byggnaden gjordes om till utställningshall. Biennale dell' Antiquariato, en av Italiens största antikmässor, hålls här vartannat år i september-oktober.

En av familjen Medicis favoritarkitekter var Giorgio Vasari (1511-1574), mest berömd för sin *Berömda renessanskonstnärrens liv* (1550-1568), italiensk konsthistorias mest betydande källskrift och en orgie i skvallerting Vasaris samtida kollegor, inte minst Michelangelo. Vasaris mest påfallande bidrag till den florentinska arkitekturen är konstgalleriet Uffizierna beläget mellan rådhuset Palazzo Vecchio och Arnos stränder.

Uffizierna byggdes 1560-1580 och var ursprungligen kontorslokaler (uffici) för greve Cosimo II Vecchios toskanska administration. Med hjälp av järnbalkar kunde Vasari skapa en nästan obruten glasvägg i översta våningen. 1581 började familjen Medici att fylla det översta våningsplanet med sina konstskatter och skapade därmed det som numera är världens äldsta galleri.

NICLAS ERICSON

Vasaris mest påfallande bidrag till den florentinska arkitekturen är konstgalleriet Uffizierna beläget mellan rådhuset Palazzo Vecchio och Arnos stränder.